

УДК 780.614.13:37.015.3

Овчарова С. В., Овчаров В. С.

Дніпропетровська академія музики
ім. М. Глінки

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ БАНДУРИСТА-ВИКОНАВЦЯ (НА ПРИКЛАДІ АНАЛІЗУ ТВОРІВ ДЛЯ БАНДУРИ ВАЛЕНТИНИ МАРТИНЮК)

Овчарова С. В., Овчаров В. С. Формування навичок творчого мислення бандуриста-виконавця (на прикладі аналізу творів для бандури Валентини Мартинюк). У статті розглядаються камерні вокально-інструментальні твори для бандури та капели бандуристів Валентини Мартинюк, простежуються особливості структури, драматургії, музичної мови композитора. Зроблена спроба теоретичного і практичного обґрунтування сутності підготовчої роботи над художньо-виконавським змістом та емоційним настроєм сучасних оригінальних музичних творів для бандури та капели бандуристів. Обраний виконавський аспект аналізу дозволяє з'ясувати, як специфічні особливості індивідуального почерку й музичні образи, створені автором, впливають на формування естетичного смаку та на розвиток емоційної чутливості молодих виконавців. З'ясовано, що глибокий національний аспект творчості Валентини Мартинюк і майстерне поєднання традицій і новацій мають сугестивний вплив на формування творчого мислення виконавців на бандурі.

Ключові слова: твори для бандури, репертуар, солоспів, творче мислення, комунікативне натхнення, естетичні емоції.

Овчарова С. В., Овчаров В. С. Формирование навыков творческого мышления бандуриста-исполнителя (на примере анализа произведений для бандуры Валентини Мартинюк). В статье рассматриваются камерные вокально-инструментальные произведения для бандуры и капеллы бандуристов В. Мартинюк, прослеживаются особенности структуры, драматургии, музыкального языка композитора. Сделана попытка теоретического и практического обоснования сущности подготовительной работы над художественно-исполнительским содержанием и эмоциональным настроением современных оригинальных произведений для бандуры и капеллы бандуристов. Исполнительский аспект анализа позволяет выяснить, как специфические особенности индивидуального почерка

и музыкальные образы, созданные автором, влияют на формирование эстетического вкуса и развитие эмоциональной чувственности молодых исполнителей. Выяснено, что национальный аспект творчества В. Мартинюк, сочетание традиций и новаций имеют суггестивное воздействие на формирование творческого мышления исполнителей на бандуре.

Ключевые слова: произведения для бандуры, репертуар, сольное пение, творческое мышление, коммуникативное вдохновение, эстетические эмоции.

Ovcharova S., Ovcharov V. The formation of skills of creative thinking of bandurist-performer (by the example of chamber vocal-instrumental works for bandura by Valentina Martynyuk). In recent years, there has been an increasing interest in the modern performing art of bandurist which synthesizes achievements of new tendencies of the development of musical art of XX–XXI centuries. It requires the necessity of studying, scientific conceiving and universal analysis of bandura compositions written by modern composers. The appearance of the new various genre repertoire for bandura and bandura ensembles without any doubts influences the formation of emotional personal characteristics of music thinking of modern compositions interpreters. It also develops their creative competence and stimulates their own performing activity. According to this background, the cooperation of professional composers, who have been creating in all spheres of Ukrainian culture, is one of perspective trend of future academization of Ukrainian national instrument. The objectives of this study are to analyze V. Martynyuk's compositions for bandura and make an attempt of theoretical and practical basing of the essence of the preparatory work on the artistic and performance content of modern original musical composition for bandura, its aesthetics and emotional mood.

The problems of the formation of creative personality of young musician and bringing up their performing mastery have been researched in scientific-methodical works of many Ukrainian researchers. However, the scientists' researches of mentioned theme have only fragmentary nature. Unfortunately, the issue of impact of the modern composers creation, in particular Martynyuk's one, on the formation of emotional personal skills of creative thinking of bandurist-performer haven't been researched in the works of music expert yet. The development of bandura music art, which is characterized with the appearance of new original repertoire, demands the further scientific comprehension. Valentina Martynyuk (Brondzyna) is a member of the National Union of Ukrainian composers. She graduated from Kyiv State Conservatory after P. I. Chaykovski in 1983, the class of composition of the professor A. Y. Sh-togarenko, who was the famous Ukrainian composer, People's artist of the Soviet Union. Analyzing brightly emotional bandura compositions written by the composer V. Martynyuk we are trying to find out how the peculiarities of the individual handwriting and music images, created by the author, influence the formation of aesthetic manner of young performer and the development of his emotional sensuality and artistic imagination.

V. Martynyuk's chamber vocal-instrumental compositions for bandura represent the wide genre range, showing the ability of various style models. These are

Рецензент статті: Громченко В. В., кандидат мистецтвознавства, доцент, проректор з наукової роботи, Дніпропетровська академія музики ім. М. Глінки

such instrumental miniature pieces as “Con Moto”, “Ariadna’s thread”; vocal-instrumental folk works and romance singings “To Taras Shevchenko”, “My Fate”, “Little Ukrainian girl”, “The Truth of Being”, “Come Back, the Cossack”. The compositions for bandura ensemble “Paris Lullaby”, “Fly here, my swallow”, “Mary’s Lullaby”, “Farewell Melody”, “Cuckoo of the time” are especially interesting.

The main peculiarity of Martynyuk’s creation is considered to be the national aspect. The emotional – artistic tone of her bandura compositions ranges from lyrical-observant till dramatic, enriching the palette of the modern bandura literature. Continuing folk traditions V. Martynyuk not only interprets folk sources, but she also creates new original material in folk style. It’s not occasionally her reference to the creation of our famous compatriot and folk expert Dmytro Yavornytsky (the work “Taras Shevchenko” by Yavornytsky’s words). The author raises the repeating nature of melody to the culmination of solemn tone, and it demands of the performer the highest possible emotional storm. V. Martynyuk’s singings “Little Ukrainian girl”, “The Truth of being”, “Come back, the Cossack” are especially full of wonder. The composer has found characters of melodious saying and a real structure corresponding to the literary texts. V. Martynyuk’s composition “Con Moto” is the combination of professionalism in the ability of various manners of bandura playing with the modern musical language. This composition has contributed a new wave of bandurist-performers’ favors in the repertoire-style variety. V. Martynyuk’s composition for bandura ensemble “The Legend about Kobzar Player” and its variant type of musical matter allow the author to represent images from the literary text in a great deal. The emotional metaphority of the text assists the author in exploring of ornamental development of music language. The approach to Shevchenko’s topic has confirmed the author’s ideaed-aesthetic belief. She tries to express her own world perception due to modern lyrics, devoted to Shevchenko, who is a symbol of our love to Ukraine and our unity.

So, the performing pedagogical test of Martynyuk’s creation in the study-concert practice in Dnipropetrovsk Musical Academy after M. Glinka let us confirm extraordinary artistic bandura creation, which has a great variety of genre modifications, promotes the formation and active development of the skills of creative thinking of bandurists and future leaders bandura ensembles.

The results of the research support the idea that the further study of composer language peculiarity of modern artists is becoming relevant and important for the intensive development of folk-academic performance. The analysis, which was performed by us, confirms that the authorial style paradigm, the use of new interpretation of folk-thematic material demands of the performer to the constant creative search, fancy, creative luck and inspiration. It also promotes the ability to feel the composition aesthetics, its art emotional mood and it stimulates their own creative-performing activity.

Keywords: *compositions for bandura, repertoire, singing, creative thinking, communicative inspiration, aesthetic emotions.*

Постановка проблеми. Сучасне виконавське мистецтво бандуриста синтезує в собі досягнення нових тенденцій розвитку музичного мистецтва ХХ–ХХІ ст. та потребує наукового осмислення і всебічного аналізу творів для бандури, написаних сучасними композиторами. Завдяки професіоналізації фахової освіти, а також модернізації конструкції бандури, з’явилась велика кількість нових, концертних творів для бандури, але багато з них створено яскравими виконавцями-інтерпретаторами власних композицій. Поява нового різножанрового репертуару для бандури та капели бандуристів, безумовно, впливає на формування емоційно-особистісних якостей музичного мислення інтерпретаторів новітніх творів, розвиває їх творчу компетентність та стимулює до власної виконавської діяльності. Тож залучення до співпраці професійних композиторів, які самобутньо творять у всіх центрах музичної культури України, є одним із перспективних напрямів подальшої академізації українського національного інструмента.

Зв’язок із науковими або практичними завданнями. Дослідження проведено згідно з темою «Українська музика в контексті сучасного музично-виконавського мистецтва», затвердженою на засіданні Вченої ради Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки (Протокол № 4 від 24.11.2016) у відповідності до плану науково-дослідницької роботи кафедри.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування творчої особистості музиканта та виховання його виконавської майстерності розглядаються в науково-методичних працях багатьох вітчизняних дослідників: В. Г. Дутчак «Розвиток професійних засад бандурного мистецтва 1970–1990 років. Творчість і виконавство» [2], Л. С. Мандзюк «Ансамблево-виконавська творчість бандуриста: мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти» [5], Н. В. Морозевич «Бандурне мистецтво як культурне надбання сучасності» [6], С. В. Вишневської «Еволюція феномену співу в бандурній виконавській традиції» [1]. Утім, дослідження науковців із зазначеної проблематики все ж таки мають фрагментарний характер і питання впливу творчості сучасних композиторів, зокрема творчості Валентини Мартинюк, на формування емоційно-особистісних якостей музичного мислення бандуриста-виконавця, на жаль, і досі не знайшли висвітлення у роботах музикознавців. Еволюція бандурного музичного мистецтва, яка, зокрема, виражається в появі нового оригінального репертуару, потребує подальшого наукового осмислення. Детальний підхід до вивчення запропонованої теми й обумовлює **актуальність даної статті.**

Мета статті — теоретичне обґрунтування сутності виконавської роботи бандуриста над естетичною відтворення художнього змісту та емоційного настрою музичних творів сучасних композиторів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Одне зі складових завдань, яке стоїть перед виконавцем, — виховання особистих естетичних емоцій, що передбачає сприйняття музичних образів певної емоційної модальності й розширення діапазону емоційних реакцій у творчому процесі інтерпретації музичних творів. Поняття творчості у філософському розумінні — це «концентрування розумової енергії на більш високому рівні. У творчому мисленні виділяються чотири фази. Підготовча, у ході якої мислячий суб'єкт збирає та досліджує свої ресурси, прагне знайти попередні рішення. Інкубаційна, коли осмислюються (часто на рівні несвідомого) можливі похибки позицій, прийомів оперування, оцінювання результатів. Фаза осяяння, коли виявляється визначеність оптимального рішення. Нарешті, фаза перевірки чи доведення обробки, коли добути результати представляються та сприймаються саме як нові» [3: 29]. З наведеного витікає важливий висновок — прагнення творчої людини до самовдосконалення мотивує її до постійного пошуку нових емоційних образів та естетично-особистісних переживань.

На прикладі аналізу музичних творів із яскраво вираженим емоційним змістом, написаних для бандури Валентиною Мартинюк, спробуємо з'ясувати, як специфічні особливості індивідуального почерку та музичні образи, створені автором, впливають на формування естетичного смаку молодих виконавців, на розвиток емоційної чуттєвості та художньо-образних уявлень.

Валентина Мартинюк (Брондзя) — член Національної спілки композиторів України. 1983 року закінчила Київську державну консерваторію ім. П. І. Чайковського по класу композиції видатного українського композитора А. Я. Штогаренка. Творчість митця безперечно вплинула на естетичне кредо його талановитої учениці. Композиторці притаманна міцна опора на фольклорні витоки і їх перетворення на базі сучасного мислення, пошуки різних стильових напрямків, характерне тяжіння до театральності. У творчому доробку композитора є симфонічна, камерно-інструментальна, вокальна музика, хори, пісні, комп'ютерна музика, твори для народних інструментів, низка різножанрових та різнохарактерних творів для бандури соло та для капели бандуристів.

Зазначимо, що бандурна творчість Валентини Мартинюк має глибокий національний аспект. Велике відчуття національної ментальності, лірико-епічний тематизм поєднуються в музичних творах, написаних для бандури Валентиною Мартинюк, із цікавими стилістичними та колористичними вирішеннями. Але сугестивний вплив творчості композиторки у майстерному поєднанні традицій і новацій, що є ще одним позитивним кроком в інтенсивному розвитку академічних канонів виконавства на удосконаленому українському національному інструменті.

Камерні твори для бандури Валентини Мартинюк репрезентують широкий жанровий спектр, демонструючи різні стильові напрямки. Це інструментальні «Соп соло», «Нитка Аріадни»; солоспіви народно-фольклорного складу «Повернися, козаченьку», «Доле, доленько моя», «Тарасу Шевченкові»; солоспіви романсового типу «Маленька українка», «Істини буття». Особливий інтерес представляють також твори для ансамблю бандуристів: «Колискова Парижу», «Прилітай, моя ластівко», «Вільшанка», «Колискова Марії», «Прощальна мелодія», «Зозуля часу», «Легенди про Кобзаря» тощо.

Багата палітра музичних образів у солоспівах В. Мартинюк межує від витонченої лірики до драматичного пафосу, але превалюючою все ж таки стає лірика. Так, у солоспіві «Істини буття» (сл. В. Здоренко) мерехтливий тріольний супровід бандури надає вокальній партії активно діючого руху. Стрімкі, яскраві злети мелодії наповнюють експресією першу частину солоспіву. Вокаліз, символ внутрішнього духовного світу людини, надає контрастній середній частині твору настрою емоційної сердечної наповненості, медитативного стану душі. Ця тимчасова «зупинка» дає можливість виконавцю надзвичайно органічно відтворити філософський образ Всесвіту. Реприза твору повертає вокальній партії декламаційність та експресію. Кульмінацією стає заключна фраза солоспіву, яка розгортається автором до апофеозу почуттів.

Ще одним цікавим прикладом лірико-драматичного вокально-інструментального твору є солоспів «Повернися, козаченьку» (сл. М. Потійка). Романс написаний у тричастинній формі. У вступі, для підкреслення загального настрою безнадійної печалі, авторка застосовує ляментозні зітхання шістнадцятими. Змінний розмір, гармонічні відхилення h-g, dis-d, витончений ліризм мелодики солоспіву підсилюють поетично-текстову концепцію твору. Тиха розмова дівчини з матінкою ведеться на фоні прозорого *tremolando* акомпанементу. Мрії про кохання, поєднані з гнучкою мелодикою вокалу, стрімко вливаються у низхідний рух акордів бандурного акомпанементу, який закінчується «гранітними» альтерованими акордами несподіваного до-діз мінору. Контроверзою є середня частина твору (вокаліз). Ремарка автора *Lugubre* (сумно, похмуро) точно вказує на емоційний стан цієї частини, у якій ще більш загострюється драматичний настрій твору. Цей вокаліз нагадує музично-драматичний жанр великої емоційної сили — голосіння, плач (найдавніший вид фольклору, про що згадується у літописах). У заключній частині проста, журлива мелодія призивно-прощального прохання дівчини зливається в унісон тонічного звуку, як єдине неподільне ціле. Для розуміння та створення художньої концепції твору, вияскравлення найтонших нюансів музичних переживань, надзвичайно важлива майстерність поєднання вокальної техніки з інструментально-технічними навичками, що сприяють розкриттю зображальних

можливостей інструмента й наближають виконання цього солоспіву до думи.

Як ми зазначали раніше, розвиток народних традицій у творчості Валентини Мартинюк пов'язаний з інтерпретацією фольклорних джерел та з фольк-стилізацією авторського тематичного матеріалу. Не є випадковим звернення композитрки до творчості нашого знаменитого земляка, фольклориста, етнографа Дмитра Яворницького. Твір «Тарасу Шевченкові» на слова Д. Яворницького написано у простій куплетній формі з використанням мелодекламаційного думного заспіву та підкреслено ритмічного приспіву. Цей контраст, де вокальність межує з мелодекламацією, зосереджує увагу виконавця на вагомості літературного слова. Тужливо-розспівна речитативна природа мелодики заспіву розгортається автором до урочистого звучання у кульмінації приспіву, що більшою мірою впливає на уяву виконавця, вимагає від нього максимального емоційного сплеску. Думна стилістика твору потребує добре розвинених емоційно-образних уявлень виконавця та його слухового досвіду.

Особливим чаром сповнений солоспів Валентини Мартинюк «Маленька українка» (сл. О. Пчілки). Композиторка відшукала відповідний літературному тексту ліричний характер мелодичного висловлювання, конкретну структуру. Романс представляє собою композицію тричастинної репризної форми. Зосереджений настрій глибокої молитовної лірики першої частини розвиває безкінечність мелодичної канви акомпанементу (символ завивання вітру), на тлі якого звучать проникливі слова маленької дівчинки, що підкреслює філософський концептуальний сенс, яким сповнений цей монолог. Зберігаючи кантиленність вокальної партії, влучно доповненої сріблястим переливом супроводу, авторка відтворює найтонші переживання та психологічний стан поетико-літературного образу героїні. У середній частині *e-moll* раптово модулює у далекий *f-moll*, що підкреслює контраст між частинами твору. Соковите *tremolando* та хроматичні лінії активного акордового супроводу обумовлюють ремарку автора *Piu mosso agitato*. Кульмінацією твору стає звертання до Божої Матері: «Мати, мати України, повна благодаті». Складність виконання цього твору полягає у відтворенні загального колориту внутрішньої зосередженості, абсолютного єднання з образом дитини, яка у своєму молитовному звертанні доходить до найвищого емоційно-естетичного враження, хвилюючого піднесення.

Твір Валентини Мартинюк «Прилітай, моя ластівко» на (сл. В. Вихруща), написаний автором для соло баритону в супроводі ансамблю бандуристів, вражає свіжістю інтонацій, сміливим пошуком штрихового різноманіття, контрастним співставленням фактури акомпанементу. Вільна композиційна структура твору підкріплюється зрівноваженістю вокальної та інструментальних партій: «...композитор для кожного куплету обирає свій стиль, тим

самим створюючи стильові варіації, змінюючи, оновлюючи типи фактур супроводу» [8: 38]. У частині твору з ремаркою автора *rubato*, несподівано цікаво в партіях ансамблевого супроводу використовується акордове *staccato*, яке контрастує з надзвичайно наспівним і ліричним звертанням соліста: «...я зустріню тебе біля саду вишневого». Імпресіоністична колористика низхідних реплік партій бандур на словах «...де калиновий цвіт у зеленім гіллі» створює настрій романтичної елегійності та приводить до хвилюючого вокалізу з відхиленням у «густий» до мінор, а потім ще більш загострений сі бемоль мінор. Диригентські завдання в цій частині твору надзвичайно складні. Виконуючі всі ремарки автора стосовно змін темпу, характеру, динаміки, штрихової палітри і навіть модуляційні (*h-a-c-v-h*), диригентові, для вірного відтворення авторського задуму, доведеться застосувати весь арсенал засобів виконавської виразності та диригентської пластики рухів. Кульмінацією стає останній куплет твору, де у швидкоплинному тріольному русі піднесено звучить багатоголосся жіночого хору, що символізує прихід весни й відродження природи — початок нового життя. Колективу, який візьметься за виконання цього цікавого твору, доведеться користуватися різноманітними штрихами та прийомами гри, виконувати їх максимально коректно й синхронно та, за визначеною схемою, вчитися глибше відчувати, переживати і відтворювати нові емоційно-естетичні формули.

Тяжіння до образної, яскраво-барвистої сучасної музичної мови надихає автора до створення твору-жарту для ансамблю бандуристів — «Сопото» [7: 24]. Показовими для цього твору є сонорні звучання, імпровізаційність, театральність, а застосування незвичних прийомів гри — ритмізовані постукування по грифу бандури та стопою ноги, флажолети, глісандо — насичують палітру фонічних можливостей інструмента. Творчо-виконавська активність і вірне розуміння семантики твору дозволять диригенту-інтерпретатору зробити виконання цієї мініатюри привабливим для слухачів. А диригентський жест, котрий зазвичай постає як кінетична форма втілення результату пізнання яскравого музичного образу, забезпечить концертний успіх виконуваному твору.

Прикладом барокової стилізації, втіленням самобутніх та оригінальних мистецьких ідей став твір, написаний автором у 1999 році, — «Зозуля часу» для ансамблю бандуристів, флейти, віолончелі, вібрафону та ударної установки. У цьому творі композиторка застосувала один із сучасних прийомів — алюзію знайомої поспівки з п'єси Л. Дакена «Зозуля». Справедливо зазначає дослідниця І. Лісняк: «...втілення інтонацій попередніх епох та осучаснення їх на новому ґрунті, іншими музичними засобами — характерна риса постмодерністського стилю» [4: 52]. Використання секундових нашарувань восьмиголосного жіночого хору (своєрідна

сонорна пляма) у поєднанні з рельєфними динамічними відтінками та застосування звукоколеристичних і акустичних елементів музичної мови зробило твір надзвичайно цікавим для виконавців. Доволі складний для виконання колективом бандуристів твір потребує високого рівня диригентської майстерності. Співвідношення руху музичної тканини твору здійснюється за рахунок багатогранності функцій диригентського жесту, тим самим обґрунтовує його як художньо-виразний феномен. Із наведеного аналізу видно, що пошук новизни, осучаснення новими ритмами музики попередніх епох, закладені автором, стимулюють до більш глибокого занурення в пізнання музичної творчості «старих майстрів» та у процесі освоєння цього твору сприяють реалізації власних пріоритетів.

Звертання композитора до створення стилізованої моделі сучасного романсу, з використанням знайомих загальноєвропейських музичних інтонацій, випробувано автором у вокально-інструментальному творі, присвяченому Едіт Піаф, «Колискова Парижу» (сл. С. Вікторова). Увага слухача зосереджується на звукоколеристичному поєднанні делікатної та рафінованої вокально-хорової партії з прозорим акомпанементом бандур. Гнучка мелодія-заспів у виконанні меццо-сопрано розливається в аугментації, наче теплий спокій тихої ночі. Відтворення аури лагідної ефірності передає відносно м'яке, камерне співзвуччя жіночого триголосся та безпретензійний акомпанемент бандур. Авторка двічі повторює у приспіві репліку-прохання «...ти не кричи, хай спить Париж...», витончуючи її за другим разом високим регістром, що підсилює поетично-текстову концепцію цього романсу. Працюючи над цим твором, виконавці повинні проявити живий інтерес до пошуків свого індивідуального виконавського почерку, що великою мірою вирішує питання накопичення арсеналу індивідуальних виразних можливостей та реалізації свого внутрішнього потенціалу.

Особливе місце у творчості Валентини Мартинюк займають твори, написані для дитячого ансамблю бандуристів. Пісні «Вільшанка» та «Колискова Марії» — яскраві приклади демонстрації образної та емоційної відкритості. Доступність музичної мови, оперування традиційними жанрово-стилістичними зворотами якнайкраще відповідають вимогам щодо виконання цих музично-зображальних картин життя. Культивування мелодичного першоджерела робить їх надзвичайно привабливими для виконавців, тому доречно звернути більшу увагу на виразне опрацювання мелодичної горизонталі та надання їй власного неповторного забарвлення.

Твір Валентини Мартинюк «Легенди про Кобзаря» (сл. Ю. Кібця), написаний для капели бандуристів, — новий внесок композитора у музичну шевченкіану. Звертання до шевченківської тематики ще раз підтверджує ідейно-естетичні переконання автора, прагнення виразити власне світосприйняття через призму сучасної поезії, присвяченої Шев-

ченкові, який є символом нашої любові до України, символом єднання. Варіантно-варіаційний тип розгортання музичної тканини дозволяє авторці максимально вияскравити закладені у літературному тексті образи. Емоційна метафоричність тексту примушує автора до пошуку орнаментованої розвіченості музичної мови. Тональні зіставлення, своєрідні «зсуви» h-a, Es-e, As-g, fis-f, прагнення автора до прозорості роблять матеріал доволі колеристичним. Зміна ладу у приспіві, хвилеподібні побудови мелодичного малюнку створюють відчуття неосяжного простору українського степу. Цікавим є застосування автором переосмисленої (зміненої) цитати української народної пісні на слова Т. Г. Шевченка «Думи мої, думи». На фоні знайомих інтонацій особливо прозоро з надзвичайною теплотою і наповненістю звучить хоровий вокаліз. Така композиторська знахідка надає публічному виконанню цього твору особливої художньої цінності й закінченості. Кульмінацією пісні є мажорна кода, в якій об'єднуються інтонаційні елементи всіх частин твору, стверджуючи особливу почуттєву настроєність та віддзеркалюючи його емоційний зміст. За можливою, з першого погляду, легкістю виконання цього твору, робота над ним приховує обов'язкову різноплановість володіння технічною, вокально-хоровою і навіть диригентською майстерністю. Диригент нібито «заряджається» просторово-часовими та моторно-пластичними імпульсами музичного твору, які потім стають основою його диригентських мануальних рухів.

Висновки з даного дослідження. Виконавсько-педагогічна апробація в навчально-концертній практиці Дніпропетровській академії музики імені М. Глінки творчого доробку Валентини Мартинюк дозволяє стверджувати, що її бандурна творчість, охоплюючи широке коло жанрових модифікацій, будучи самобутньою та художньо-естетично неординарною, сприяє формуванню й активному розвитку навичок творчого мислення бандуристів-виконавців, майбутніх керівників колективів бандуристів. Представлений аналіз творів підтверджує те, що авторська стильова парадигма пов'язана з використанням композитором нових трактувань фольклорно-тематичного матеріалу, вимагає від виконавців постійних творчих пошуків, фантазії, натхнення, вміння по-новому почути естетику твору, його художньо-емоційний настрій та стимулює їх власну творчо-виконавську діяльність.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Враховуючи, що бандура й досі знаходиться в процесі своєї модернізації, проблема збагачення її концертного репертуару набуває особливого значення. Тим вагомішим здається композиторський вклад Валентини Мартинюк у розвиток бандурного мистецтва новітнього часу. Представляється актуальним подальше вивчення специфіки композиторської мови сучасних митців та значущості їх творчого доробку для інтенсивного розвитку народно-академічного виконавства.

Література:

1. Вишнеvsька С. В. Еволюція феномену співу в бандурній виконавській традиції : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / Вишнеvsька С. В. ; Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. — Львів, 2011. — 16 с.
2. Дутчак В. Г. Розвиток професійних засад бандурного мистецтва 1970–1990 років. Творчість і виконавство : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / Дутчак В. Г. — К., 1996. — 25 с.
3. Креатологія та інтелектуальні технології інноваційного розвитку / Г. С. Пігоров [та ін.]. — Дніпропетровськ : Пороги, 2003. — 502 с.
4. Лісняк І. Функції бандури у камерних ансамблях мішаного складу (культурознавчий аспект) / І. Лісняк // Наукові записки. Серія : Мистецтвознавство. — Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка ; К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2006. — № 1 (16). — С. 49–55.
5. Мандзюк Л. С. Ансамблево-виконавська творчість бандуриста : мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / Мандзюк Л. С. ; Харківський державний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Х., 2007. — 16 с.
6. Морозевич Н. В. Бандурне мистецтво як культурне надбання сучасності : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. / Н. Морозевич. — Одеса, 2003. — 14 с.
7. Овчарова С. В. Педагогічний репертуар ансамблів бандуристів. Перекладення, аранжування та обробки пісень : навч.-метод. посіб. / С. В. Овчарова. — 2-ге вид., випр. й доп. — Д. : Ліра, 2016. — 60 с.
8. Щитова С. До проблеми солоспівів Ю. Малишева (на прикладі творчості Валентини Мартинюк) / С. Щитова // Музикознавча думка Дніпропетровщини. — 2014. — Вип. 9. — С. 33–44.

References:

1. Vyshnevs'ka S. V. Evoljucija fenomenu spivu v bandurnij vykonavs'kij tradyicii' : avtoref. dys. ... kand. mystectvoznav. : 17.00.03. L'viv. nac. muz. akad. im. M. V. Lysenka. Lviv, 2011, 16 p.
2. Dutchak V. G. Rozvytok profesijnykh zasad bandurnogho mystectva 1970–1990 rokov. Tvorchistij i vykonavstvo: avtoref. dys. ... kand. mystectvoznavstva: spets. : 17.00.03. [The development of professional basis of bandura art in 1970–1990 years. The art and performance]. Kiev, 1996. 25 p.
3. Kreatologhija ta intelektualjni tekhnologhiji innovacijnogho rozvytku. [Intellectual technologies of innovative development]. Pighorov Gh. S. and others. Dnipropetrovsk, Poroghy Publ., 2003. 502 p.
4. Lisnjak I. M. Funkciji bandury u kamernykh ansambljakh mishanogho skladu (kuljturoznavchij aspekt) [Functions of bandura in chamber ensembles of mixed compositions. Culture aspect]. Kyiv, 2006. Vol. 1 (16), pp. 49–55.
5. Mandziuk L. S. Ansamblevo-vykonavska tvorchist bandurysta: mystetstvoznavchij ta psykhologo-pedahohichnyj aspekty: avtoref. dys. ... kand. mystectvoznavstva: spets. : 17.00.03. [Ensemble and performing art of bandurist: art and psychological aspects]. Kharkiv, 2007. 16 p.
6. Morozevych N. V. Bandurne mystetstvo yak kulturne nadbania sohodennia: avtoref. dys. ... kand. mystectvoznavstva: spets. : 17.00.03. [Bandura art as a cultural heritage of contemporaneity]. Odesa, 2003. 14 p.
7. Ovcharova S. V. Pedagoghichnyj repertuar ansambliv bandurystiv. Perekladennja, aranzhuvannja ta obrobky pisenj [Pedagogical repertoire of the ensembles of bandura players. Transcriptions, arrangements and processing of songs]. Dnipro, Lira Publ. 2016. 60 p.
8. Shhytova S. A. Do problemy solospiviv Ju. Malysheva (na prykladі tvorchosti Valentyny Martynjuk). [About the problem of singing by Y. Malyshev (by the example of the creation of V. Martynjuk)]. Dnipro, Lira Publ., 2014. Vol. 9, pp. 33–34.